

Sängkammaren som härskarskola

Persson, Anders

Published in: Helsingborgs Dagblad 1987 Link to publication Citation for published version (APA): Persson, A. (1987). Sängkammaren som härskarskola. Helsingborgs Dagblad, (870425). Total number of authors:

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
  • You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
  • You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Sängkammaren som härskarskola

befrielsen kehel Foucault, en av samu-dens mest omdiskuterade Sig olika kategorier av människor vilka möjliggör förtryck och maktutövning. Kännetecknande for sadana gränser är att de ofta dan med att analysera och tolka de socialt skapade gränser mellan framställs som naturgivna, och ichel Foucault, en av samtisamhällsvetare, sysselsatte sig fram till sin död för några år sedärför orubbliga.

Men eftersom de i realiteten är socialt skapade, kan sådana grånsdragningar bli föremål för försök är tanken att Gud skapade världen, att Ödet skapar historien, att Solfläckarna skapar ekonomiska konjunkturer och att Naturen skapar mänskligt betekritisk vetenskap, försöken att förneka att verkigheten faktiskt är skapad av oss människor. Exempel på sådana frilagga de paradoxer är förknippade med de talri-

Gränsen mellan

Foucaults betraktelser är ofta ighet. Om t ex gränsen mellan istoriska, dock utan att vara det marare för att visa på föränderllyttas över tid, räcker i allmänpåvisandet av detta för att illustrera att gränsen i fråga inte är Foucault har bi a behandlar normalt och onormalt naturgiven utan socialt skapad.

skap kan ha en kritisk uppgift och de nyttoperspektiv som i allt snä-vare cirklar läggs på, i synnerhet delen, som fått undertiteln ca-pris_145;-). Michel Foucault pektive ge sociala fenomen bety-delse. Hans forskningar bevisar inte endast att vetenskapen och det ständiga sökandet efter kunfrigörande kraft, utan också att en måstare på att avlocka res sets historia. 1980 kom första de len av Sexualitetens historia, med undertiteln "Viljan att veta", p svenska. I dagarna kommer and vansinnets, klinikens och fängel

Om man någon gång lyckats ta sig igenom de tabellbilagor betit-lade forskningerannenlade forskningsrapporter som ofta blir resultatet när forskare och s k avnämare - SAF, LO Konsumentverket t ex - fusione rat, då kan man jämföra vad den

na fjättrade, räddhågsna och fan-tasilösa kunskapsproduktion har att erbjuda i förhållande till t ex Foucaults: fria, utmanande och fantasieggande hantverk.

Myten om

Första delen av Sexualitetens sexualitet, mellan normalt uttrycket tillåtes, eggande teori om makt, vilken betonar att perverst. I sammanhanget historia, Viljan att veta, handlar dem tid ta kontroll över individens sexualitet. Genom att registrera sexualitetens former läggs runden för gränsdragningar nellan acceptabel och oacceptanotståndarskapet inte är en möj bl a om statens försök att i moiägger Foucault också ut en, om stanförskapet eller det ständige

och mest beror på förmågan att nagonting gjort i en miljö av Maktens utövning är inte enpart beroende av makthavarnas formága, utan ocksá av motstánansakt som minst är beroende av kicklighet, överlägsen kunskap darnas passiva eller aktiva acceptans. Makt framställs som en bamaktritualer

ras möjlighet att dra nya gränser mellan normalt och onormalt har om en befrielse av de sexuella Foucault, resulterat i myten om ealiteten tycks det mera handla tet. Makthavarnas vetande om "det onormala" har ökat och de-Viljan att veta och att formulea sexualiteten i ord har, menar nandlingarna från sångkammar den sexuella befrielsen, men därmed också ökat.

härskarrfostran Sexualitet och

reställning – som för övrigt redan sexualmoral skulle ha föregåtts antyds i Viljan att veta - nämlirit fallet söker sig författaren tillav en period av mera fri kärlek. I Njutningarnas bruk tar Fou-

den svenska, forskningen är för-

till den egna kroppen, synen på den äkta makan, regleringen av kärleken till gossar samt kärleinom fyra områden: förhållandet

Synen på dessa företeelser, vilsätt: kroppskontroll, trohet till ka kan sammanfattas på följande

> hans bok utgör en redogörelse för hur grekerna problematiserabaka till antikens Grekland och de sexualiteten. Han finner de relevanta 😂 problematiseringarna

makan som maka men inte som sexobjekt, måttfull och ren gos-sekärlek samt den äldre mannen

mycket speciell levnadskonst för som den älskade gossens san-ningsmästare, formar sig till en

fria mannen - det antika

konsten att härska över sig själv MICHEL FOUCAULTS "Sexualite-

Sängkammaren som härskarskola är bokens bärande tema, skriver Anders Persson. Bilden: En fransk karikatyr

över den dåliga husfrun gjord av

Abraham Bosse.

tens historia", varav andra delen "Njutningarnas bruk" i dagarna utkommit på svenska, beskriver bl a synen på sexualiteten i antiken, där den hemmet och staten först måste kunna frie mannen för att kunna härska i

mens intresse for sexualitetens form. Den kristna sexmoraiens karakteristiska gräns drogs där-för mellan naturlig och onaturlig nen lära sig härska över sin egen kropp och lära sig njutningarnas slavsamhällets härskalte både i sängen, i hushållet och i politiland inneslöts i en härskarfost-ran, vilken åtminstone i Sokra-Dessa olika härskarroller hölls tes', Platons och Aristoteles' måttfullhet på alla plan. På inte isär, utan tänkandet kring sexualitetens område borde man exualiteten i det antika Grek

Skanske är förklaringen till attig fullhet och måttlöshet. över begären. att de antika grekerna mer intressom speglingar av andra aktivite-ter, till skillnad då från kristendolevs som fri, att den tidens moral kristna moralen. Foucault visar serade sig för sexuella handlingar sexualiteten under antiken upp-

att Foucault i första delen avi

sexualitet, medan antikens sex- Man skulle alltsa kunna sagat Njutningarnas bruk blir ett särskilt sätt att problematisera sexmoral drog gränsen mellan mått-

ualiteten som ställer speciella krav på individuell underkastelse, nämligen kroppskontroll. Måttlighet ses i det antika Grek-Makten över den

land som just individens makt egna sexualiteten

andra boken en slags allmängiltig maktteori, vilken handlar om hur nur staten försöker ta makten ver individernas sexualitet, meger på att individen ska ta makien över sin egen sexualitet. I lik-het med den första rymmer den ett måttfullt subjekt bör vara bever en speciell sexmoral som byg. dan han i denna andra del beskri

der sina lustar, som är ett objekt för – bestämd av – sina begär. Behärskning av de egna begä frihet, d v s den som kan hantera sin sexualitet som ett subjekt skillnad från den som är slav unses i antikens sexmoral son

som härskarskola Sängkammaren

slav viktig. Kopplingen mellan att härska över sina lustar och att härska över sin kvinna, över slavarna, över samhället är en av I denna antika sexmoral, lik-som i samhället i övrigt, är således motsättningen mellan fri och Foucaults viktiga poänger.

Sängkammaren blir således den skola där den framtida härskaren slutsats som Foucault drar av moralen syftade till att "stilisera För att den fria mannen ska ı måste han således först kunna gör sina första lärdomar. En vikdetta är att den grekiska sex-, inte, som den kristna, ısten att härska över sig själv

måttfulla liv Dietetikens

exualiteten gav upphov till en allmän dietetik, en uppsättning regler för hur ett måttfullt liv kastliga ansågs nämligen vara passivitet i förhållande till njutningarna - inte att njuta. Njuten naturkraft, vilken det skulle levas. Det moraliskt förningslystnaden ansågs existera Detta speciella intresse fallde att tämia.

Utmärkande för dietetiken var också ändamålsenlighet och när man läser Foucaults redogörelser nella intresse för hanterandet av den egna kroppen, infinner sig de grekiska författarnas ratio-

Prāglas inte vår egen tid av en liknande kroppslig rationalism?

Michel Foucault

bud, vilka lär oss att planera graviditeter, uppnå den bästa orgasmen, orka mer och undvika trument som med hjälp av utsteringsobjekt, ett känsligt inla föreskrifter, snarare än förcan kalibreras för att effektivt n oestāmda syften? Och omgārda vi inte sexualiteten med rationel

nushållning med knappa resurser (ekonomi), för en självkonst. Är oucault kallar antikens levnadsföreskrifter, alla syftande till fagens hälsofanatism och renlevnadsfascism vår tids motsvarig

Makten i det lilla

letta grepp så tydligt och givan-le. Sängkammaren som härskarättning för makten på högre olan. I Njutningarnas bruk blir Det bästa med Foucaults framfőrsők att beskriva makten i de illa eller, med andra ord, hu makten i vardagslivet är en förut skola är bokens bärande tema.

gor av typen: Är det verkligen så?; Tänkte de så, de gamla greförödande oförväget sätt, som blottar Foucault för kritiska frå Och det temat förs fram på ett

de antika grekernas tankar så var: det i alla fall på det viset Foucault Hur det nu än förhåller sig med

Anders Persson